

Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı Araştırması

Başvuru Kılavuzu

Hizmet İhracatı

- Mal ve Hizmet İhracatı Arasındaki Farklar
- Dünyada ve Türkiye'de Hizmetler Ticareti
- Hizmet İhracatının Gerçekleşme Şekilleri (Modlar)

Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı Araştırması

- Araştırmanın Amaç ve Kapsamı
- Başvuru Süreci
- Araştırmaya Katılımın Firmalara Sağladığı Avantajlar
- 2016 Yılı Ödül Töreni ve Araştırma Sonuçları

Mal ve Hizmet İhracatı Ayrımı

- **Mal bir nesne, elle tutulabilir, somut araçlardır. Mal ihracatı kapsamına tarım, sanayi sektörlerinde yurtdışına yapılan satışlar girmektedir.**

Örn: otomotiv, kimya, çimento-cam-seramik, demir-demirdışı metaller, tekstil, deri, hazır giyim gibi sanayi ürünleri ile fındık, sebze-meyve, hububat ve bakliyat gibi tarım ürünleri ihracatı.

- **Hizmet, maddi bir niteliği olmayan, alım satımı mümkün olan belirli bir fiyatı olan ve fayda sağlayan soyut bir iktisadi faaliyettir. Bu hizmetlerin yabancı bir ülkeye gerçekleştirilmesi ile sağlanan döviz kazandırıcı faaliyet ise hizmet ihracatı kapsamına girmektedir.**

Örn: eğitim hizmeti, taşımacılık hizmeti, iletişim hizmetleri, turizm ve sağlık hizmetleri ile mal ihracatı sonucunda o ürüne verilen teknik destek, onarım ve bakım hizmetleri gibi.

Mal ve hizmet arasındaki ilişki

Kimi zaman hizmet malın
tamamlayıcısı

kimi zaman da mal hizmetin
tamamlayıcısı olabilmektedir.

Örn: Yurtdışına satılan savunma sanayi araçları mal ihracatına girerken, buna yönelik teknik eğitim hizmetleri ile yurt dışında kurulan sistemlerle ilgili bakım onarım hizmetleri ise hizmet ihracatına girmektedir.

- Üretilmesi ile tüketilme zamanı çok yakın.
- Hizmetler genellikle sipariş üzerine olur.
- Hizmet talep doğrultusunda gerçekleşir.
- Hizmet ihracatının ölçülmesi zor.

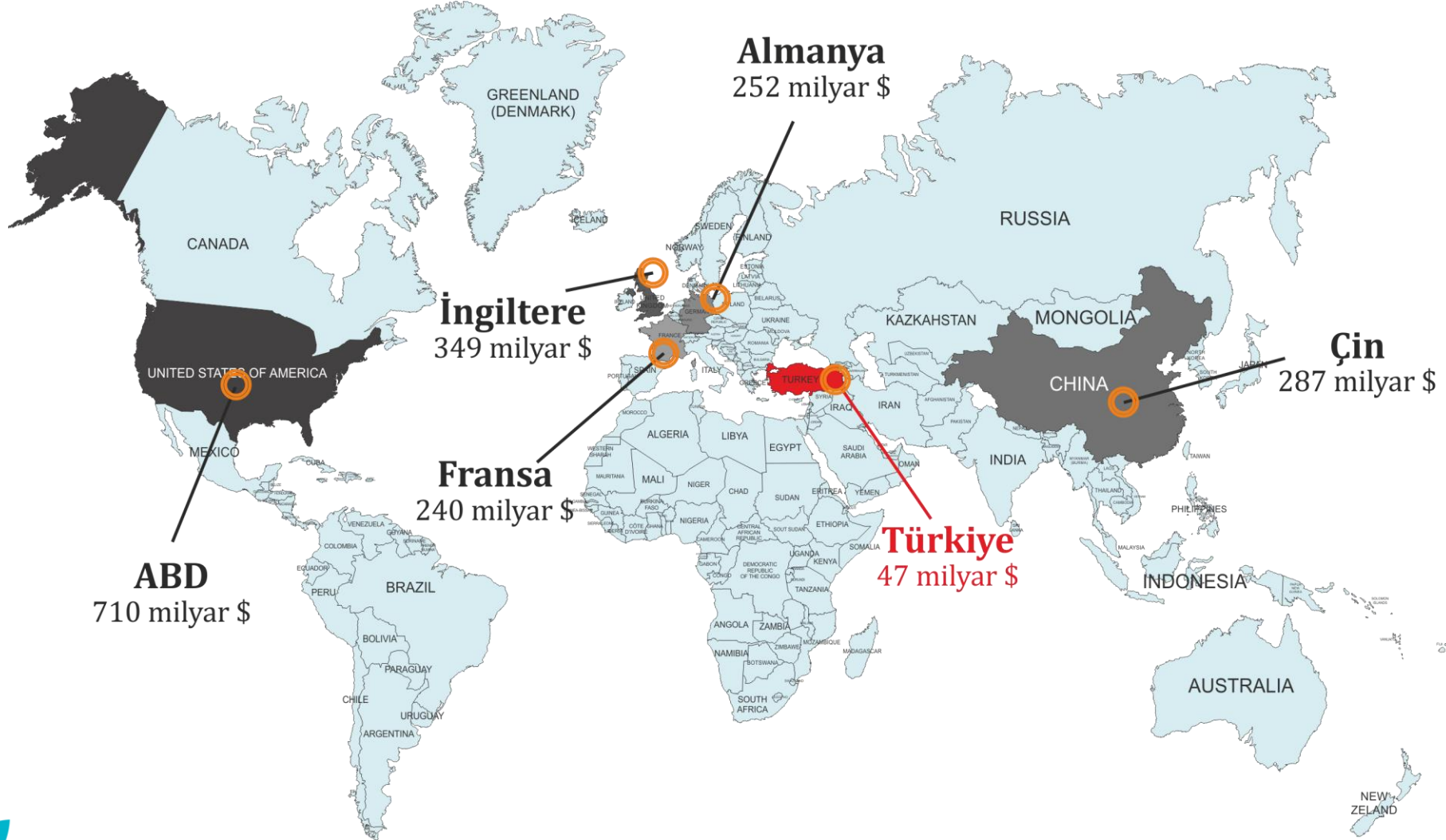

Uluslararası Hizmet Ticareti;

- yurtdışında yerleşik gerçek veya tüzel kişilere ülkemizden yapılan **hizmet ihracatı** ile
- yurtdışında yerleşik gerçek veya tüzel kişilerden ülkemize yapılan **hizmet ithalatıdır**.

Küresel Hizmet İhracatının Liderleri

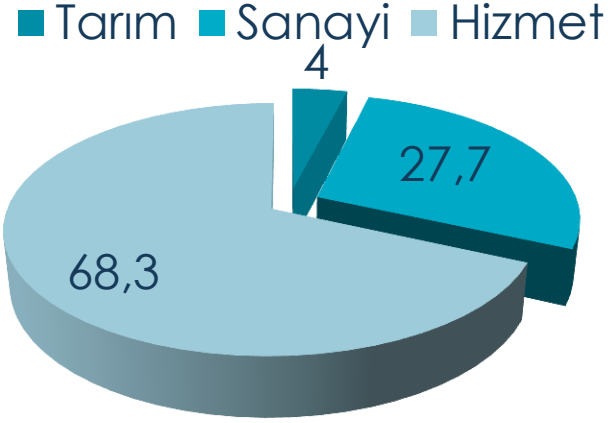

Kaynak: Trademap, 2015 Yılı Hizmet İhracatı

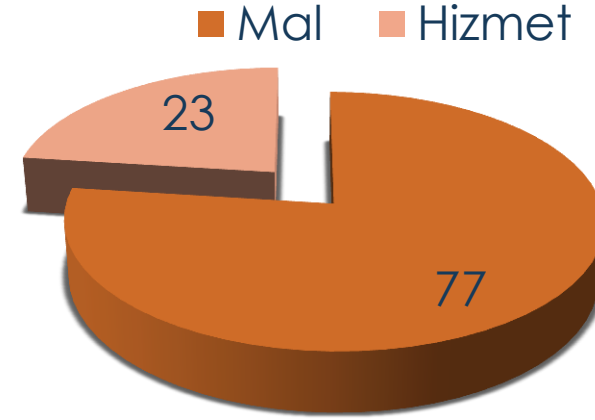

Dünyada Hizmet Sektörü ve Ticareti

**GSYH İçinde Hizmetlerin Payı
2014 (%)**

**İhracat İçinde Hizmetlerin Payı
2015 (%)**

Hizmetler Dünya ekonomisinin en hızlı büyüyen kısmıdır:

- toplam çıktının 2/3'ünü
- istihdamın 1/3'ünü
- toplam ticaretin 1/5'ini temsil etmektedir.

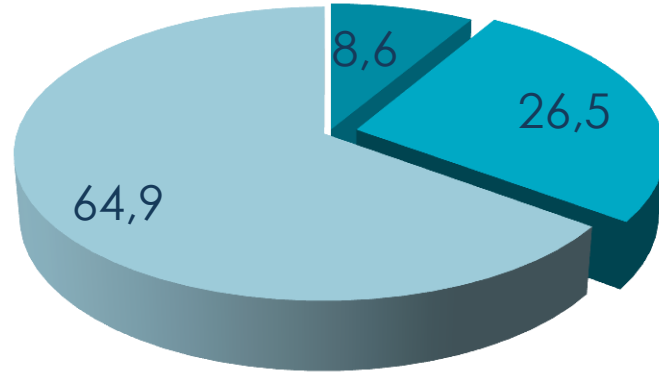

Türkiye'de Hizmet Sektörü ve Ticareti

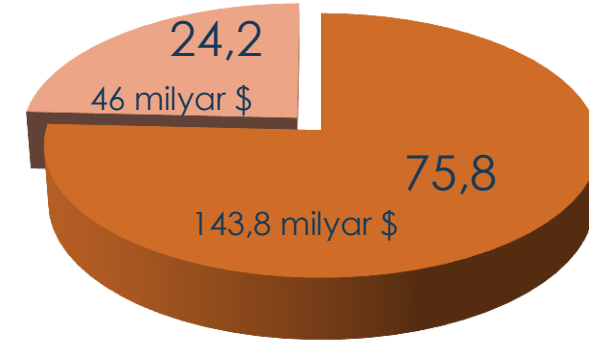
GSYH İçinde Hizmetlerin Payı 2015 (%)

■ Tarım ■ Sanayi ■ Hizmet

İhracat İçinde Hizmetlerin Payı 2015 (%)

■ Mal ■ Hizmet

Dünyada hizmet ticaretinin tanımlanması, sektörel sınıflandırma, gerçekleştirmelerin ölçüm ve takibi ile birlikte, destek ve teşvik mekanizmalarının gelişimi henüz 20 yıl gibi çok kısa bir geçmişe sahiptir.

Türkiye gelişmeleri yakından takip etmekte ve gerekli düzenlemeleri yapmaktadır. Bu durum, Türkiye için son derece kritik bir potansiyel ve fırsata işaret etmektedir. Türkiye, hizmet ticaretinde dünyanın önde gelen ülkeleri arasında yer almalıdır.

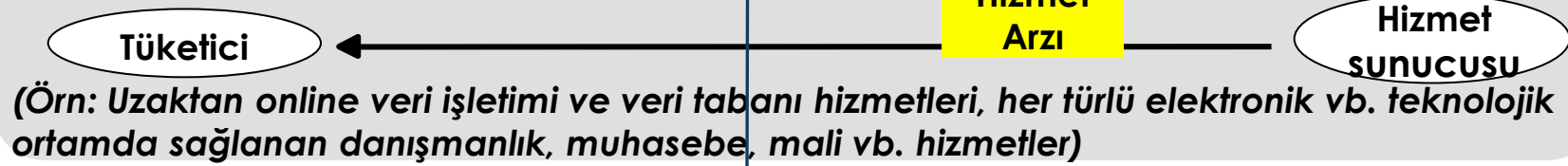

Hizmet İhracatının Gerçekleşme Şekilleri-Modları(1/2)

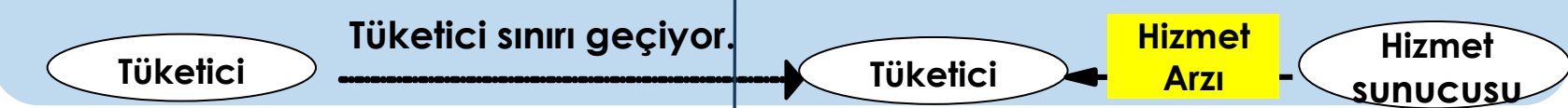
ÜLKE A**ÜLKE B**

Sadece hizmet
sınırdan
geçiyor.

Mod 1: Sınır Ötesi Ticaret: Hizmetin bir ülkeden diğer ülkedeki tüketiciye - hizmeti sunan ve hizmetten yararlananın kendi ülkelerinden ayrılmadan - sağlanmasını ifade eder. Burada **sınırı geçen hizmetin kendisidir**.

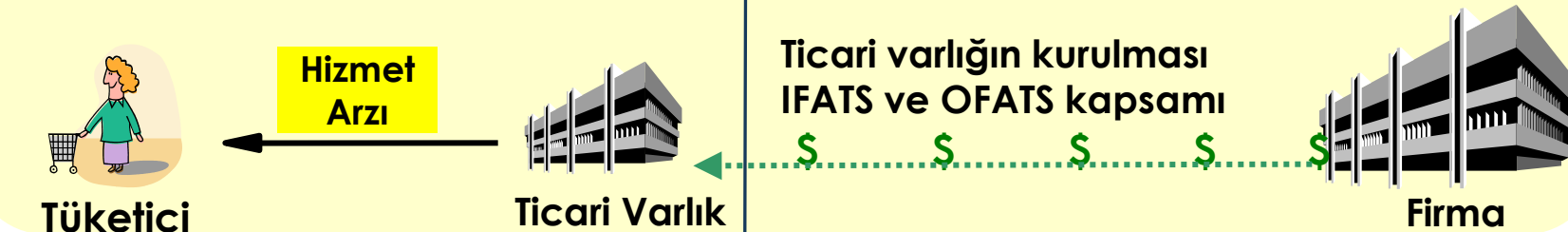

Mod 2: Yurtdışında tüketim: Hizmetin bir ülkede diğer ülke tüketicilerine sağlanması şeklidir. Burada **hizmeti alan** hizmeti sağlayanın ülkesine gitmektedir. (Örn: Yabancı ülke vatandaşının Türkiye’de gerçekleştirdiği seyahat/tatil amaçlı harcamaları)

Mod 3: Ticari varlık: Bir ülkedeki **hizmet sunucusunun** başka bir ülkeye giderek hizmet sunmasıdır. Burada hizmeti sağlayan hizmeti alanın ülkesine gitmektedir.

(Örn: Bir bankanın yabancı bir ülke içerisinde şube açarak bankacılık hizmeti vermesi)

Hizmet İhracatının Gerçekleşme Şekilleri-Modları(2/2)

ÜLKE A

ÜLKE B

Mod 4: Gerçek kişilerin varlığı: Hizmeti veren adına gerçek kişilerin hizmet sunumu için başka bir ülkeye gitmesidir.

Mode 4 iki tür '**gerçek kişi**'yi kapsar: • 1. kendisi hizmet sağlayıcısı olan kişiler (bağımsız profesyonel meslek sahipleri) • 2. hizmet sağlayan adına çalışan (istihdam edilen) kişiler

(Örn: Bilişimci, yazılımcı, mühendis, vs. belirli süreliğine yurtdışında hizmet vermesi)

Hizmeti veren kişi
(personel)
sınırdan geçiyor.

Hizmet Sunum Şekilleri/MOD 1

İnternet vb. teknolojik gelişmeler sayesinde hizmet sunumu hizmeti sunan ve alanın fiziki olarak sınırı geçmeden temas kurması **Mod 1**'e girmektedir:

- Business Process Outsourcing
- Bilgisayar ve IT hizmetleri (Uzaktan online veri işletimi ve veri tabanı hizmetleri ile yazılım hizmetleri)
- Hukuk danışmanının e-mail, telefon vb. yoluyla hizmet vermesi
- Türkiye'deki bir mimarlık firmasının diğer bir ülkedeki müşterisinin istekleri doğrultusunda bir bina tasarlaması ve bu tasarımı İsviçre'ye göndermesi.
- Her türlü elektronik vb. teknolojik ortamda sağlanan danışmanlık, muhasebe, mühendislik, mimarlık, mali vb. hizmetler

MOD 1
SINIR ÖTESİ

MOD 2

YURTDIŞINDA
TÜKETİM

MOD 3

YURTDIŞINDA
TİCARİ
MEVCUDİYET

MOD 4

GERÇEK
KİŞİLERİN
VARLIĞI

10%

67%

20%

3%

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Hizmet Sunum Şekilleri/MOD 2

Türkiye'nin turizm ihracatının büyük çoğunluğu **Mod 2** altında gerçekleştirilmektedir.

Örn; Yabancı ülke vatandaşının Türkiye'de gerçekleştirdiği seyahat/tatil amaçlı harcamaları, Yabancı ülke vatandaşı bir hastanın Türkiye'de tedavi görmesi ya da Türkiye'de üniversite eğitimi alması buna girmektedir.

MOD 1

SINIR ÖTESİ

MOD 2

YURTDIŞINDA
TÜKETİM

MOD 3

YURTDIŞINDA
TİCARİ
MEVCUDİYET

MOD 4

GERÇEK
KİŞİLERİN
VARLIĞI

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

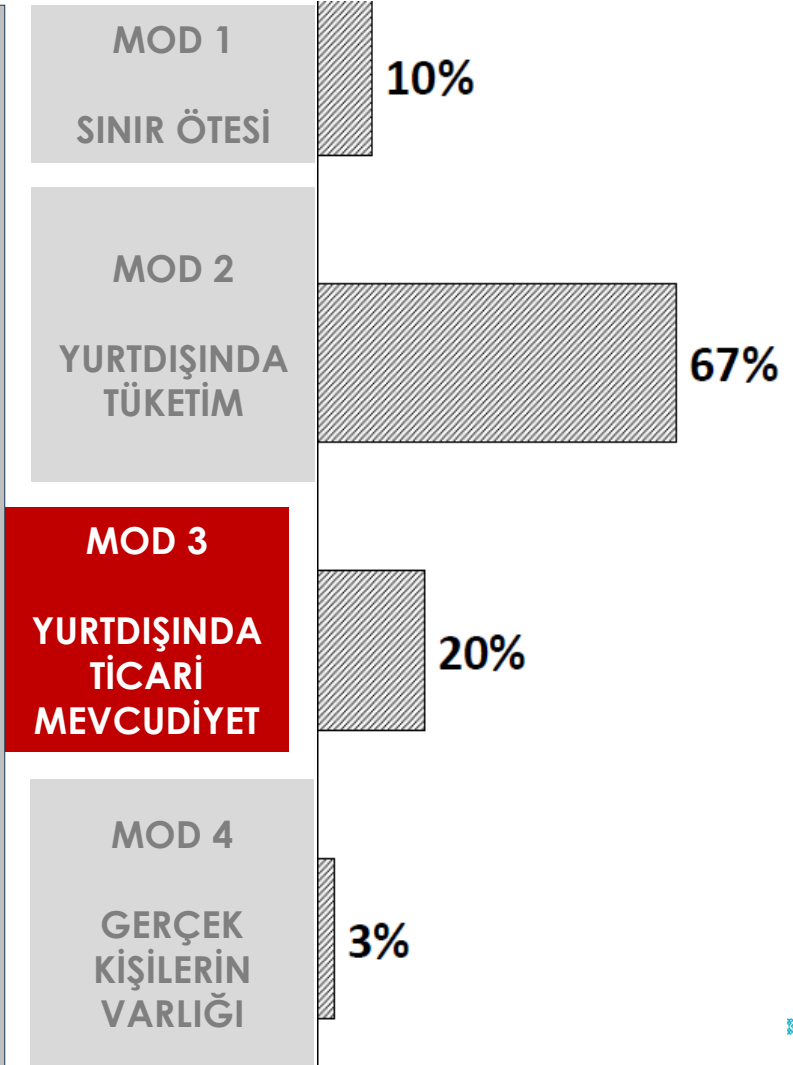

Hizmet Sunum Şekilleri/MOD 3

- ✓ Bir Ülkedeki **hizmet sunucusunun** başka bir ülkeye giderek hizmet sunmasıdır.
- ✓ Burada hizmeti sağlayan hizmeti alanın ülkesine gitmektedir.

Örn: Bilişim, mühendislik, danışmanlık gibi mesleki hizmetler alanında faaliyet gösteren bir Türk firmasının şube veya yerel ortak vasıtası ile yurtdışında gösterdiği faaliyetleri **Mod 3'e girmektedir.**

- ✓ GATS şu tanımı getirmektedir:
 1. Başka bir ülkede bir işletme kurma, bir tüzel kişiyi satın alma, sürdürme vb. yoluyla
 2. Bir şube veya temsilcilik açmak dahil olmak üzere yapılan her tür ticari ve mesleki yerleşim... (Subsidiaries-yan kuruluşlar, şubeler, jointventure, ortaklık, temsilcilik bürosu vb.)
- ✓ Öz kaynak içermeyen (non-equity) ticari iştiraklar da bu kapsama dahildir (Lisanslar, Yönetim sözleşmeleri, Anahtar teslim projeler, Yap-işlet-devret projeleri...)

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Hizmet Sunum Şekilleri/MOD 4

Hizmeti veren adına gerçek kişilerin hizmet sunumu için başka bir ülkeye gitmesidir.

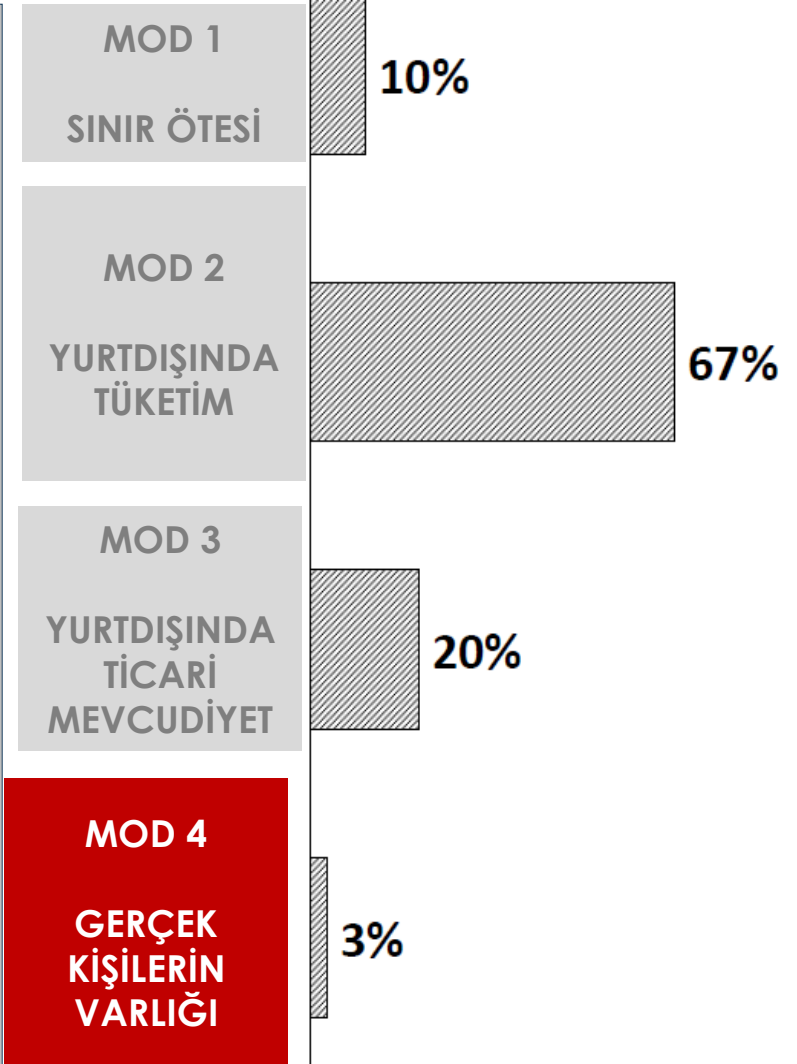
Mod 4 iki tür 'gerçek kişi'yi kapsar:

- 1. kendisi hizmet sağlayıcısı olan kişiler (bağımsız profesyonel meslek sahipleri)
- 2. hizmet sağlayan adına çalışan (istihdam edilen) kişiler

2.a) Kurum-içi transferler: B ülkesinde ticari bir varlığı bulunan A ülkesi A ülkesi hizmet sunucusunun bir çalışanını, hizmet vermek üzere B'ye yollaması durumu

2.b) İş nedeniyle seyahatler ve hizmet satıcıları: A ülkesindeki bir hizmet sağlayıcısının bir elemanını B'de ticari bir varlık kurmak ya da bir hizmet satışı yapmak amacıyla oraya göndermesi durumu

2.c) Sözleşmeye dayalı hizmet sağlayıcıları: B ülkesinde ticari bir varlığı olmayan A ülkesi hizmet sunucusunun bir çalışanını -oradaki bir hizmet alıcısı ile yaptığı sözleşme gereği-hizmet vermek üzere B'ye yollaması durumu

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Hizmet İhracatı

- Mal ve Hizmet İhracatı Arasındaki Farklar
- Dünyada ve Türkiye'de Hizmetler Ticareti
- Hizmet İhracatının Gerçekleşme Şekilleri (Modlar)

Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı Araştırması

- Araştırmanın Amaç ve Kapsamı
- Başvuru Süreci
- Araştırmaya Katılımın Firmalara Sağladığı Avantajlar
- 2016 Yılı Ödül Töreni ve Araştırma Sonuçları

Araştırma 2023 hedefleri doğrultusunda Türk hizmet sektörünün gelişiminin görülmesine, potansiyelinin ortaya çıkarılmasına katkıda bulunacaktır.

Hizmet sektörlerinde ihracat gerçekleştiren firmaların “Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticareti” ne yönelik bir tespit ve sıralama yapılacaktır.

Sıralama; Genişletilmiş Ödemeler Dengesi Hizmetler Sınıflaması (EBOPS) baz alınarak hizmet sektörlerinde 2016 yılında gerçekleştirilen hizmet tutarına göre yapılacaktır.

Belirlenmiş hizmet modu ve hizmet sektörü sınıfına girmeyen hizmet ihracat verileri dikkate alınmayacaktır.

Hizmet Sektörleri Sınıflaması* (1/2)

1. Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri

- Telekomünikasyon Hizmetleri
- Bilgisayar Hizmetleri (Bilişim, Yazılım ve Donanım Hizmetleri)
- Bilgi Hizmetleri (Haber Ajansı Hizmetleri ve Diğer)

2. İnşaat ve Müteahhitlik Hizmetleri

- Türkiye'deki şirketin doğrudan (yurtdışında bir şirket kurmadan) yurt dışında gerçekleştirdiği inşaat hizmeti
- Yurtdışında bir şirket (şube) kurularak yapılan işler (ihaleli ise cari yılın hakediş bedeli)

3. Eğitim Hizmetleri

4. Sağlık Hizmetleri

5. Turizm ve Seyahat ile İlgili Hizmetler

- Otel ve Lokantalar
- Seyahat Acentaları ve Tur Operatörlüğü Hizmetleri
- Turist Rehberliği Hizmetleri

6. Eğlence, Kültür ve Spor Hizmetleri

- Görsel-İşitsel ve İlgili Hizmetler
- Kütüphane, Arşiv, Müze ve Diğer Kültürel Hizmetler
- Sportif ve Rekreatif Hizmetler

* Genişletilmiş Ödemeler Dengesi Hizmetler Sınıflaması* (EBOPS) baz alınmıştır.

7. Yolcu Taşımacılığı ve Genel Hizmetleri

- Yolcu Taşımacılığı Hizmetleri
- Yer Hizmetleri
- Havaalanı ve Deniz Limanları İşletmeciliği Hizmetler

8. Yük Taşımacılığı ve Lojistik Hizmetleri

- Deniz, Hava, Kara ve Demiryolu Taşımacılık Hizmetleri
- Posta ve Kurye Hizmetleri

9. Mali Hizmetleri

- Tüm Sigortacılık ve Sigortacılığa Bağlı Hizmetler
- Bankacılık ve Diğer Mali Hizmetler

10. Diğer İş Hizmetleri

- Ar-Ge Hizmetleri
- Mesleki Hizmetler ve Yönetim Danışmanlığı Hizmetleri
- Teknik Hizmetler, Ticaretle İlgili Hizmetler ve Diğer İş Hizmetleri
- Operasyonel Kiralama ve Leasing Hizmetleri
- Bakım ve Tamir Hizmetleri
- Perakendecilik Hizmetleri

* Genişletilmiş Ödemeler Dengesi Hizmetler Sınıflaması* (EBOPS) baz alınmıştır.

Araştırmaya Neden Katılmalıyım? (1/2)

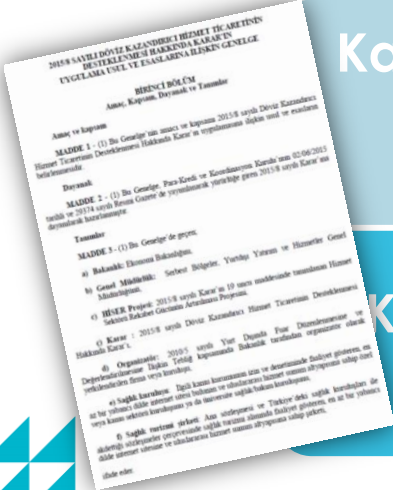

2016 yılı hizmet ihracat tutarına göre İlk 500 hizmet ihracatçı firması belirlenerek kamuoyu ile paylaşılacaktır.

İlk 100 hizmet ihracatçısına sertifika verilecektir.

Katılımcı firmalara, 2015/8 ve 2015/9 sayılı desteklere ilişkin “100 Soruda Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi” kitapçığı gönderilecektir.

Katılımcı firmalara “Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticareti ve Devlet Destekleri” ile ilgili eğitim verilecektir.

Araştırmaya Neden Katılmalıyım? (2/2)

Sektörün ilk 3 firması ile Türkiye genelinde ilk 10'a giren firmalara ve belirli sektörlerle özel ödüller verilecektir.

Firmalar hem kendi sektörü içerisindeki konumunu hem de genel sıralamasını ücretsiz olarak görmüş olacaktır.

TİM'in yayınları ve sosyal medya aracılığıyla şampiyonların başarı hikayelerine yer verilecektir.

Araştırmaya Başvuru Nasıl Yapılıyor?

Başvurular Mart 2016'dan itibaren
<http://www.tim.org.tr/tr/500.html> linki üzerinden
online olarak gerçekleştirilir.

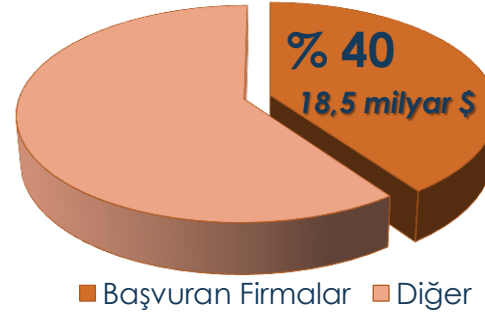
Araştırmaya firmalar beyan usulü başvuruda
bulunur. Ancak, gerektiğinde verilerin doğruluğunun
tespiti adına ek bilgiler talep edilebilir.

Talep edilen belgeler (Firma yetkilisince imzalı
başvuru formu, imza sirküleri) sisteme yüklenir.

TİM Strateji Ofisince sisteme yüklenen belgeler
kontrol edilerek onaylanır ve firmaya kaydının
tamamlandığına dair e-posta gönderilir.

Araştırmaya konu olan 500 firmamız 2015 yılında toplam 18.5 milyar dolar hizmet ihracatı gerçekleştirdi. Bu rakam ülkemizin hizmet ihracatının yüzde 40'ına tekabül etmektedir.

Geçen yıl ilk kez düzenlenen “Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı” araştırması kapsamında Türkiye'nin hizmet ihracatı şampiyonları ödüllendirildi. Başbakan Binali Yıldırım'ın beraberinde 10 bakan ile katıldığı organizasyonda hizmet sektörünün potansiyeli gözler önüne serildi.

Türkiye'nin En Büyük 10 Hizmet İhracatçısı

1. **Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı**
2. **Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş.**
3. **Çalık Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.**
4. **Sun Express**
5. **GAP İnşaat Yatırım ve Ticaret A.Ş.**
6. **Atlas Global**
7. **Yapı Merkezi İnşaat ve Sanayi A.Ş.**
8. **Netlog Lojistik Grubu**
9. **Odeon Turizm İşletmeciliği A.Ş.**
10. **Taha Kargo Dış Ticaret A.Ş.**

Türkiye'nin En Büyük 10 Hizmet İhracatçısına Ödüllerini Sn. Başbakanımız Takdim Etti

Sosyal Medyadan Kareler

Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı
bit.ly/2ho1UMp

Bloomberg HT
"Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı"
ödülleri sahiplerini buldu bb.ht/Uw6BXr

TİM @turkihracat - 26 Ara 2016

500 Büyük Hizmet İhracatçısı ödül töreninde, sektörel şampiyonların yanında en iyi ihracat performansı sergileyen ilk 10 firma ödüllendirildi

Türkiye'nin Hizmet İhracatı Şampiyonları									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
TURKISH AIRLINES	PEGASUS AIRLINES	ÇALIK ENERJİ	SunExpress	GAP İNŞAAT	atlasglobal	yapi merkez	NETLOG Lojistik	OTT HOLDING	TAHA KARGO

Pegasus Hava Yolları, THY TEKNİK A.Ş., SunExpress and 7 others

İşte Türkiye'nin 10 büyük 'hizmet ihracatçısı'
hry.yt/AeMK1

Nabi Avcı Bakan @NabiAvcıBakan - 25 Ara 2016
"Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı Ödül Töreni" Bakan #NabiAvcı'nın katılımıyla gerçekleştirildi. twitter.com/web/status/8...

Başbakanımız Sn. Binali Yıldırım ile birlikte
"Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı Ödül Töreni"nde ihracatçılarımızla bir araya geldik.

T.C. Kültür Turizm @TCKulturTurizm - 25 Ara 2016
"Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı Ödül Töreni" Bakan #NabiAvcı'nın katılımıyla gerçekleştirildi.
bit.ly/2ldlqHb

Teşekkürler

twitter.com/turkihracat

facebook.com/IhracatcilarMeclisi

TÜRKİYE'NİN
500
BÜYÜK
HİZMET
İHRACATÇISI

Turkey
Discover
the potential

